

Mia Jagunić

Centar za kulturu Jastrebarsko

Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko

mia.jagunic@czk-jastrebarsko.hr

ISSN 1845-2434

[CC BY 4.0](#)

Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko priča glazbom

Jastrebarsko Public Library Tells Stories Through Music

Stručni rad / Professional paper

Primljen / Received: 8. 4. 2026.

Prihvaćen / Accepted: 3. 7. 2026.

Sažetak: Ovaj rad ima dva cilja. Prvi je predstaviti Narodnu knjižnicu i čitaonicu Jastrebarsko, koja je u današnje vrijeme jedna od rijetkih knjižnica koje djeluju u sastavu druge ustanove. Tome usprkos, organizira i provodi raznovrsne aktivnosti za sve svoje korisnike. Drugi je cilj opisati jednu od novopokrenutih aktivnosti – Glazbenu pričaonicu. Aktivnost se provodi u suradnji s obližnjim Dječjim vrtićem Radost iz Jastrebarskog. U radu će se prikazati pozitivni i obrazovni učinci ove aktivnosti, važnost za knjižnicu i zajednicu u kojoj se provodi te njezin utjecaj na djecu.

Ključne riječi: djeca, glazba, glazbena pričaonica, narodna knjižnica, Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko

Abstract: This paper has two goals. The first goal is to present the Public Library and Reading Room Jastrebarsko, which is an integral part of the Jastrebarsko Cultural Center while also organizing and implementing various activities for all its users. The second goal is to present one of the newly launched activities – Musical Storytelling – in which a story is read accompanied by piano music. The activity is carried out in cooperation with the nearby kindergarten "Radost" from Jastrebarsko. The paper will present the positive and educational effects of this activity, its importance for the library and the community in which it operates, as well as its impact on children.

Keywords: children, music, musical storytelling, public library, Public library and reading room Jastrebarsko

1. O Knjižnici

Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko djeluje u sklopu Centra za kulturu Jastrebarsko. Centar za kulturu osnovala je 1995. godine Općina Jastrebarsko sa zadatkom provođenja dodatnih obrazovnih sadržaja za djecu i odrasle, kao i organiziranja zabavnih i kulturnih događanja. Raznoliki programi usmjereni su ponajprije na zadovoljavanje potreba građana Jastrebarskog i omogućuju brzo i učinkovito stjecanje znanja i sposobnosti koje suvremeno doba zahtijeva od svih generacija. Osim što podržava cjeloživotno učenje, u Centru se provode programi za različite korisničke skupine: organiziraju se zabavni sadržaji i brojne aktivnosti poput kreativnih, likovnih i literarnih radionica. Većina se aktivnosti predviđa godišnjim planom, no neki se programi ne mogu dugoročno planirati i događaju se spontano (O Centru, n. d.).

Od svojih početaka Centar se profilira kao krovna institucija u kulturi grada i izgrađuje se razvojem obrazovne, knjižnične i glazbeno-scenske djelatnosti.

- Obrazovna djelatnost prije svega obuhvaća različite obrazovne programe za djecu i odrasle, ponajprije tečajeve stranih jezika i informatike. Posljednjih se nekoliko godina održavaju pripreme za državnu maturu.
- Glazbeno-scenska djelatnost realizira se organizacijom gostovanja kazališnih predstava za djecu i odrasle te koncertnim programima.
- Knjižničnu djelatnost provodi Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko koja nastavlja 145 godina dugu tradiciju i ciljeve Jastrebarske čitaonice (ibid.).

Povijest jaskanske knjižnice seže u daleku prošlost, kada je po uzoru na druga, veća mjesta u Hrvatskoj, 1. studenoga 1872. donesena odluka o osnivanju narodne čitaonice u Jastrebarskom. Narodna čitaonica u Jastrebarskom, prvotno osnovana pod nazivom Jastrebarska čitaonica, krajem 1873. mijenja naziv u Narodna čitaonica Jastrebarska, dok od 1901. djeluje pod nazivom Narodna čitaonica. Čitaonica je u Jastrebarskom bila važno središte društvenoga i kulturnoga života lokalne zajednice jer su se u njezinim prostorijama organizirali i održavali koncerti, plesovi, recitali i tombole. Osnovana je s ciljem promicanja narodne književnosti i umjetnosti te razvoja društvenoga života. Nabavljala je kvalitetnu knjižnu građu, posebno suvremena djela hrvatske književnosti, kao i dnevni tisak na različitim jezicima, zbog čega se smatra najranijim oblikom današnje knjižnice. Rad čitaonice bio je uređen sačuvanim izvornim dokumentima – rukopisnim pravilima iz 1872. te tiskanim pravilima iz 1873. i 1901. godine. Ti su dokumenti sadržavali odredbe o članstvu, članarini i upisnini, radnom vremenu, posudbi knjižnične građe, financiranju i organizaciji rada. Ipak, u njima nisu sačuvani podaci o knjižnom fondu čitaonice. Najstariji zapis o knjižničnoj građi nalazi se u inventarnoj knjizi iz ranih šezdesetih godina 20. stoljeća (O nama, n. d.).

Od šezdesetih godina 20. stoljeća čitaonica djeluje u sklopu Centra za kulturu Jastrebarsko te tada mijenja naziv u Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko. U veći i primjereniji prostor, u kojem djeluje i danas, knjižnica seli početkom devedesetih godina. Godina 2001.

obilježena je uvođenjem knjižničnoga programa ZaKi, integriranoga sustava za upravljanje knjižnicama koji je omogućio automatizaciju knjižničnoga poslovanja i unaprijedio organizaciju knjižničnih usluga (ibid.).

Knjižnica je smještena u središtu grada Jastrebarskog koji, zajedno s 58 prigradskih naselja prema Popisu stanovništva iz 2021. godine, ima 14 657 stanovnika (Peranić, 2022). Prema vrsti knjižnice i broju stanovnika koje obuhvaća svojim djelovanjem, sukladno *Standardu za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj* (2021), knjižnica se svrstava u gradske knjižnice VI. tipa, namijenjene područjima koja imaju između 10 001 i 20 000 stanovnika.

Smještena je u prizemlju, što omogućuje lakši pristup osobama s invaliditetom. Sastoji se od veće prostorije u kojoj su smješteni informativni pult, odjel za odrasle, čitaonica periodike i računalo namijenjeno korisnicima. U zasebnim manjim prostorijama nalaze se dječji odjel te prostor predviđen za zavičajnu zbirku (Izveštaj o radu Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko u 2021. godini, 2022).

Prema *IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice* (2011) glavna je zadaća knjižnice prikupljanje, obrada, čuvanje, zaštita i davanje knjižnične građe na korištenje. Knjižnice služe kao informacijska, kulturna i obrazovna središta koja omogućuju slobodan pristup znanju, informacijama i djelima iz kulture svim građanima. Knjižnica Jastrebarsko posebno se ponosi svojom Zavičajnom zbirkom, u kojoj se od 1996. sustavno prikuplja, obrađuje, pohranjuje i čuva zavičajna građa različitih vrsta. Zbirka obuhvaća knjižnu i neknjižnu građu koja je na bilo koji način povezana sa zavičajem i njegovom poviješću. U njoj se nalaze publikacije tiskane na području grada Jastrebarskog, djela autora rođenih u Jastrebarskom ili osoba koje su svojim životom i radom povezane s gradom i njegovim stanovnicima, bez obzira na mjesto objavljivanja. Također, Zbirka uključuje publikacije o Jastrebarskom i njegovim građanima koje su objavljene diljem svijeta.

Osim knjiga, Zavičajna zbirka sadrži i časopise, razglednice, zemljovide, slike, brošure te kataloge vezane uz povijest nekadašnje općine Jastrebarsko i uz osobe koje su živjele ili djelovale na tom području. Dio Zbirke odnosi se i na susjedne gradove i općine koji su bili povezani s nekadašnjom općinom Jastrebarsko, poput Ozlja, Samobora i Karlovca (Izveštaj o radu Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko u 2021. godini, 2022).

Građa Zavičajne zbirke dostupna je za korištenje isključivo unutar knjižnice, uz posebno odobrenje, zbog svoje povijesne i kulturne vrijednosti za grad Jastrebarsko.

Uz Zavičajnu zbirku, knjižnica posjeduje i zbirku građe na stranim jezicima koja obuhvaća više od 320 inventariziranih naslova. U toj se zbirci nalaze djela beletristike, znanstvena literatura te knjige za djecu (ibid.).

Prema statističkim podacima iz 2025. godine (Izveštaj o radu Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko u 2025. godini, 2026), najveći broj korisnika knjižnice čine odrasli od 18. do 65. godine. Potom slijede djeca i mladi do 17. godine, a na začelju se po brojnosti nalaze korisnici stariji od 65 godina.

Knjižnica nastoji zadovoljiti potrebe svih svojih korisnika organiziranjem raznovrsnih događanja za sve dobne skupine te učvršćivanjem suradnje s okolnim odgojno-obrazovnim institucijama. To su:

- Dječji vrtić Radost – javna predškolska ustanova koja provodi odgojno-obrazovni rad i brine se o djeci rane i predškolske dobi (Opći podaci o vrtiću, n. d.)
- Osnovna škola „Ljubo Babić” – središnja škola nalazi se u Jastrebarskom i u svom sastavu ima nekoliko podružnica (područnih škola), uključujući Područnu školu Desinec, Područnu školu Cvetković, Područnu školu Petrovina, Područnu školu Volavje i Područnu školu Čeglje (O školi, n. d.)
- Srednja škola Jastrebarsko – nudi programe opće gimnazije, ekonomije, strojarско-obrtnička zanimanja i zanimanje tehničar za špediciju i logistiku (Povijest Srednje škole Jastrebarsko, n. d.).

Prema *Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti* (NN 17/19) „knjižnica u sastavu ustrojstvena je jedinica ustanove ili druge pravne osobe koja obavlja knjižničnu djelatnost sukladno odredbama ovoga Zakona”. Knjižnice u sastavu imaju niz specifičnih nedostataka koji proizlaze iz njihove ovisnosti o matičnoj ustanovi, u ovom slučaju Centru za kulturu. Glavni nedostaci mogu uključivati:

- **ograničenu autonomiju:** knjižnice su često podložne odlukama uprave ustanove (Centra) koja ne mora uvijek razumjeti knjižničnu struku ili imati osigurana financijska sredstva za njezine potrebe
- **financijsku ovisnost:** financiranje ovisi o proračunu matične ustanove, što može dovesti do rezanja troškova za nabavu građe ili tehnologije
- **prostorno ograničenje:** mnoge knjižnice u sastavu rade u neadekvatnim, premalim ili nepovezanim prostorima koji su naslijeđeni, odnosno nisu namjenski građeni
- **probleme s upravljanjem i kadrovima:** česta nemogućnost zapošljavanja dovoljno kvalificiranih knjižničara te preklapanje ili nejasne uloge djelatnika knjižnice i uprave ustanove
- **teškoće u nabavi građe:** procesi nabave mogu biti spori zbog birokracije unutar veće institucije, a ponekad nedostaje specijalizirana građa usmjerena na specifične potrebe korisnika
- **tehničku neujednačenost:** knjižnice u sastavu mogu imati zastarjelu informacijsku tehnologiju ako se ne ulaže u modernizaciju, što otežava pristup digitalnim zbirkama.

Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko suočava se sa svim navedenim poteškoćama. Osim što djeluje u sklopu druge ustanove, postoji još niz ograničenja s kojima se svakodnevno susreće, poput nedovoljnoga broja stručnih djelatnika i neodgovarajućega

prostora. Usprkos tome, djelatnici knjižnice nastoje nadici spomenuta ograničenja te svojim trudom i voljom omogućiti korisnicima raznovrsne sadržaje.

U 2026. godini pokrenut je niz novih aktivnosti za sve skupine korisnika s naglaskom na djecu i mlade, a jedna je od njih i Glazbena pričaonica.

2. Glazbena pričaonica

Glazbena je pričaonica jedna od novopokrenutih aktivnosti koje na inovativan način potiču maštu, izostravaju osjetila te djeci jamče zabavu. U potpunosti je besplatna, čime se djeci omogućuje pristupačno učenje u skladu s pravom na obrazovanje koje mora biti besplatno, kvalitetno i svima dostupno, kao što se ističe u *Općoj deklaraciji o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda* (Odluka o objavi Opće deklaracije o ljudskim pravima, 2009). Zahvaljujući ovakvu programu, djeca se mogu razvijati i učiti, bez obzira na ekonomske ili socijalne razlike.

Glazbena je pričaonica rezultat suradnje s Dječjim vrtićem Radost, a po dogovoru se odvija i u suradnji s Osnovnom školom „Ljubo Babić“ za učenike nižih razreda. Pričaonicu vodi knjižničarka koja zajedno sa studenticom informatologije vodi djecu putom priče, glazbe, zabave i spoznaje. Pričaonica se održava jedanput tjedno, svakoga utorka od deset do 11 sati za vrtićke skupine, a prema dogovoru, pretežno u popodnevним terminima za učenike nižih razreda osnovne škole.

U radu je već spomenuto da knjižnica ima prostorno ograničenje, stoga je, prije svega, bilo potrebno pronaći najbolje rješenje za nesmetano provođenje Glazbene pričaonice. Kako bi se pronašlo rješenje, izišlo se iz prostora knjižnice te se problem nastojao premostiti korištenjem pozornice velike dvorane Centra za kulturu, s obzirom na to da je knjižnica u njegovu sastavu i ima pravo korištenja svih njegovih prostorija. Pokazalo se to kao optimalno rješenje jer se na pozornici stalno nalazi novi, crni klavir, stoga se pričaonica može provoditi uz minimalne preinake prostora svaki put. Dakako, htjelo se izbjeći da se knjižnica isključi iz priče i postane nevidljiva odlaskom na pozornicu na prvom katu, pa je zbog toga osmišljen program koji počinje upravo u njoj.

Svakoga utorka u 10 sati u knjižnici se organizirano dočekuje skupina djece koja se okuplja u središnjem dijelu prostora, ispred glavnoga posudbenog pulta. Uvodnim razgovorom knjižničari utvrđuju prethodno iskustvo djece s knjižnicom te razinu razumijevanja svrhe dolaska. Odgovori najčešće upućuju na to da većina djece prepoznaje prostor u kojem se nalazi, ali ne i sadržaj te strukturu aktivnosti koje slijede. Kao poseban izazov ističe se razumijevanje povezanosti knjižnice s glazbenim sadržajima jer djeca često ne prepoznaju poveznicu između pisane riječi i glazbe.

Program je pričaonice osmišljen u skladu s razvojnim i spoznajnim značajkama djece, pri čemu se već u uvodnom dijelu, na njima primjeren način, razjašnjava najčešća zabuna –

razlika između knjižnice i knjižare. Vođenim razgovorom potiče se razvoj svijesti o pravilima ponašanja u knjižnici te o odgovornom odnosu prema knjižničnoj građi.

U nastavku programa djeca se upoznaju s odjelom za odrasle, pri čemu se prostor obilazi „u vlakiću“ između polica (slika 1). Tijekom obilaska djeca se upoznaju s osnovnim knjižničarskim pojmovima, poput signature, koja se objašnjava analogijom s kućnom adresom, kao i s razlikama između pojedinih vrsta građe, primjerice između romana i stripa.

Slika 1. „Vlakić“ djece među policama knjižnice

„Vlakićem“ djeca nastavljaju do dječjeg odjela (slika 2) koji im uvijek izmami oduševljenje. Tu im se omogućuje samostalno i slobodno istraživanje prostora, ujedno uz razgovor o temama i likovima iz dječjih knjiga i slikovnica.

Slika 2. Dječji odjel

Dječje je oduševljenje pritom izrazito, a interes za zadržavanjem u prostoru velik. Međutim, zbog planiranog tijeka aktivnosti djeca se usmjeravaju na nastavak radionice uz poziv da se, u pratnji roditelja ili skrbnika, naknadno vrate u knjižnicu radi upisa i posudbe građe. Nakon toga skupina se organizirano upućuje prema prvom katu, gdje se održava središnji dio programa. Sam put do pozornice velike dvorane osmišljen je kao sastavni dio iskustva zato što obuhvaća prolazak kroz različite dijelove Centra za kulturu, uključujući i stariji konstrukcijski drveni „most“ koji povezuje dvije zgrade (slika 3). Tijekom kretanja djeci se omogućuje slobodno razgledavanje prostora.

Slika 3. Most Centra za kulturu

Pozornica je ograđena spuštenim zastorima, tako da djeca misle da su u nekoj običnoj prostoriji i nisu svjesna gdje se zapravo nalaze. Nakon što se smjeste na pripremljena mjesta u polukrug, tako da gledaju prema knjižničarki i klaviru na kojem će svirati studentica, započinje čitanje pripremljene priče. Najčešće je to slikovnica Davida Litchfielda *Medo i klavir*.

Slika 4. Čitanje priče

Priča je to o Medu koji susreće nepoznati predmet koji proizvodi zvukove, čime započinje njegovo upoznavanje s glazbom. Iako u početku ne posjeduje vještinu sviranja, zahvaljujući ustrajnosti postupno razvija svoje sposobnosti te naposljetku odlazi u grad, gdje postiže uspjeh i doživljava prepoznatljivost. Unatoč ostvarenju profesionalnoga uspjeha i društvenoga priznanja, iskustvo života u urbanom okruženju ne zadovoljava njegove emocionalne potrebe. Nedostatak bliskosti s obitelji i prijateljima dovodi do osjećaja usamljenosti, zbog čega se vraća u prirodno okruženje i zajednicu kojoj pripada. Slikovnica, obogaćena kvalitetnim ilustracijama, tematizira ustrajnost, važnost prijateljstva i emocionalne povezanosti te potiče djecu na promišljanje o osobnim vrijednostima i donošenju odluka u skladu s vlastitim osjećajima. Upravo je povezanost narativnih elemenata s glazbenim motivom, konkretno instrumentom klavirom, bila ključni kriterij pri odabiru slikovnice za provedbu aktivnosti.

Prilikom čitanja u pozadini cijelo vrijeme svira klavir prateći dinamiku pripovijedanja. Kada se Medo tek upoznaje s klavirom i svojim šapama lupa po njemu proizvodeći čudne i ružne zvukove, pred djecom se također proizvode takvi zvukovi uživo kako bi im se bolje dočarao tekst slikovnice. Zatim, kada Medo nauči svirati, odsvira se lijepa, lagana melodija koju djeca slušaju s velikom pozornošću. Cijelo je čitanje priče isprepleteno sa sviranjem klavira i prati Medine dogodovštine. Primjerice, kada Medo u slikovnici odsvira koncert pred prepunom dvoranom, djeca se pretvaraju da su upravo ona publika te usred čitanja nagrade Medu velikim pljeskom.

Osim što im je novost glazbena pratnja tijekom čitanja slikovnice, djeca se osjećaju kao da je u stvarnosti proživljavaju, što se na njima može i vidjeti. Neka se djeca ljuljaju, neka plješču, pjevaju i zatvore oči, dok hrabri pojedinci čak i zaplešu.

Nakon pročitane slikovnice i kratkoga razgovora o njoj slijedi dio koji oblikuju sama djeca, njihovo raspoloženje i daljnji interes. Neka su, uglavnom polaznici mlađih skupina, toliko zaigrana i vesela da se u tom slučaju samo nastavi svirati dok ona plešu i zabavljaju se. Takva kratka stanka služi tome da djeca potroše višak energije, smire se i potom nastave pažljivo slušati. Starijim skupinama, koje se mogu dulje koncentrirati, takav mali predah nije potreban te im se odmah počinje predstavljati klavir (otkuda i kako dolazi zvuk, kako se pravilno svira i sjedi, čemu što služi na klaviru i slično). Zatim svatko tko želi (a žele najčešće svi) može pristupiti klaviru i pokušati svirati. Neki sramežljivo pritisnu pokoju tipku, ali postoje i oni koji pokazuju zavidnu razinu sviračkog umijeća.

Naposljetku im se odsvira nekoliko univerzalnih, međunarodno poznatih pjesama za djecu poput *Blistaj, blistaj zvijezdo mala* i *Old MacDonald had a farm*, koje moraju prepoznati samo po melodiji. Nakon uspješnoga prepoznavanja zajedno otpjevaju pjesme do kraja. Često se dogodi da tih nekoliko pjesama nije dovoljno te se za kraj, po potrebi, sačuva pjesma *Kad si sretan*.

Pričaonica potiče čitanje, upoznavanje s glazbom, poboljšanje koncentracije i otvorenost inovativnosti. Sveukupno trajanje aktivnosti iznosi približno 45 minuta. Djeca koja redovito

slušaju priče razvijaju bogatiji rječnik, lakše se koncentriraju i osjećaju se povezanije s odraslima koji im čitaju (15 po 15: cijela Hrvatska čita djeci – pridružite se izazovu!, 2026).

Ukratko, čitanjem djeci pomažemo da se razviju u bića koja misle, osjećaju i sposobna su za empatiju (Kovač, 2021: 85).

Završni dio aktivnosti obilježava dodatno oduševljenje djece, koje proizlazi iz otkrivanja prostora u kojem se cijelo vrijeme nalaze. Razmicanjem zastora otkriva se da su na pozornici velike dvorane Centra za kulturu. Taj trenutak izaziva snažan pozitivan emocionalni doživljaj, obilježen osjećajem ponosa i važnosti – djeca osvještavaju da se nalaze u prostoru koji im inače nije dostupan.

Svrha je ove pričaonice višedimenzionalna – djeca izlaze iz svojih okvira, dolaze do novih spoznaja i stječu nova iskustva. Istraživanja potvrđuju da sudjelovanje u glazbenim aktivnostima poput slušanja, izvođenja i stvaranja glazbe aktivira velik dio korteksa, odnosno moždane kore. Time se potiče razvoj emocionalnih iskustava i unapređuju kognitivne sposobnosti jer dijete angažira gotovo sva osjetila (Majsec Vrbanić, 2009: 21).

Pričaonica na inovativan način uključuje više osjetila povezujući pisanu riječ i glazbu pripovijedanjem isprepletenim različitim melodijama. Najbolji je primjer poezija (pisana riječ) koja, kada se ispreplete s glazbom, postaje pjesma. Uglazbljivanje pisane riječi, odnosno proces spajanja poezije ili teksta s glazbom, stvara pjesmu u glazbenom smislu, odnosno vokalnu ili vokalno-instrumentalnu skladbu.

Može se istaknuti još jedna dimenzija pričaonice, a to je povezivanje djece i Mede. Djeca se u ovom slučaju mogu usporediti s Medom jer su, baš kao i on, izašla iz sigurne zone (vrtića), krenula u svijet kako bi spoznala i naučila nešto novo te se s novim iskustvom vraćaju natrag. Tamo će ostalim prijateljima, kao i roditeljima kod kuće, ispričati sve o novom iskustvu i prenijeti znanje koje su stekli.

Svaka radionica završava u radosnom i razigranom ozračju, na zadovoljstvo djece i odraslih, što je i glavni cilj programa – razvijati od najranije dobi pozitivan i prijateljski odnos prema knjižnici te kulturi općenito.

3. Utjecaj Glazbene pričaonice

Izreka na mladima svijet ostaje označava prenošenje odgovornosti, tradicije i budućnosti društva na mlađe naraštaje. Ona naglašava važnost ulaganja u mlade, njihovo obrazovanje i preuzimanje inicijative kako bi nastavili započete projekte i njegovali vrijednosti. Također ističe njihovu ulogu u očuvanju kulturne baštine i održivosti. Kultura, norme i vrijednosti uče se (Giddens, 2007: 22), stoga je važno usmjeravati i oblikovati djecu od najranije dobi. Upravo u tome važnu ulogu ima knjižnica kao produženi medij učenja, cjeloživotnoga obrazovanja i kulture te kao sigurno mjesto okupljanja i druženja. Postoji više definicija i kategorija učenja, a u ovom se ovom radu predstavlja podjela ponuđena u *Memorandumu o cjeloživotnom učenju* (A memorandum on lifelong learning, 2000: 8), u kojemu se razlikuju

tri kategorije svrhovitoga učenja. To su: formalno učenje, koje se odnosi na institucionalno učenje koje rezultira stjecanjem diploma i kvalifikacija; neformalno učenje, koje se odvija paralelno s tradicionalnim sustavima obrazovanja i obuke te ne vodi do formalnih potvrda; te naposljetku, informalno učenje, za koje ne mora postojati namjera pa pojedinac nije ni svjestan svojega učenja. Glazba ima veliku moć lakog učenja i razvijanja mašte (Ivandić, 2022: 5), stoga bi se Glazbena pričaonica prema navedenoj podjeli svrstala u informalno učenje koje potiče kreativnost, budi maštu te promiče čitanje.

Čitanje djeci od najranije dobi ključno je za njihov kognitivni, emocionalni i jezični razvoj jer obogaćuje rječnik, potiče maštu i jača povezanost. Ova navika smiruje djecu, poboljšava koncentraciju te ih uči o svijetu i ljudskim emocijama, čineći čitanje temeljem za uspješno školovanje i cjeloživotno učenje.

Zajedničkim čitanjem djeca ulaze u različite svjetove i upoznaju različite sudbine, što im pomaže da svijet vide i razumiju iz druge perspektive (Kovač, 2021: 85).

Ključne dobrobiti čitanja djeci:

- razvoj jezika i komunikacije: slušanjem bajki i priča djeca usvajaju bogat rječnik, brže uče govoriti i razvijaju osjećaj za jezik, strukturu rečenica i zvukove
- kognitivni razvoj i mašta: čitanje potiče logičko razmišljanje, pamćenje i kreativno mišljenje, omogućujući djeci vizualizaciju novih svjetova
- emocionalni razvoj i povezanost: zajedničko čitanje jača privrženost, pruža osjećaj sigurnosti, povjerenja i ljubavi te pomaže djeci u razumijevanju vlastitih i tuđih osjećaja
- poboljšanje koncentracije: glasno čitanje vježba pozornost i sposobnost slušanja, što je iznimno važno za kasnije školovanje
- razvoj ljubavi prema knjizi: djeca kojoj se čita od najranije dobi češće postaju samostalni i strastveni čitatelji
- umirujuća rutina: čitanje prije spavanja stvara opuštajuću rutinu, pomaže djeci u opuštanju i obradi dnevnih događaja (Vedriš, 2023).

Osim čitanja, važnu ulogu u ljudskom životu ima i glazba, koja svjesno ili nesvjesno oblikuje našu svakodnevicu i kulturu.

Osjetila sluha i vida osjetila su koja se nazivaju „osjetilima na daljinu“ jer nas informiraju o događajima koji se odvijaju izvan našega tijela. Svoje temelje dobivaju u prenatalnom razdoblju te im je za daljnji razvoj potrebna stimulacija okoline. Znanstvena istraživanja potvrđuju da fetus u majčinoj utrobi može čuti, iako se točan trenutak razvoja sluha može odrediti samo neizravno. Između 20. i 24. tjedna trudnoće zvučni podražaji izazivaju motoričke reakcije fetusa. Glasni zvukovi mogu ga uznemiriti, dok na tiše zvukove reagira sa zanimanjem, što pokazuje da prepoznaje podražaje iz vanjske okoline te da oni utječu na njegovo stanje (Hüther i Wesser, 2019: 93–94).

Iz toga proizlazi da nas zvukovi, uključujući glazbu, prate od razdoblja prije rođenja pa tijekom cijeloga života. Glazba je prisutna u svakodnevnim situacijama: u trgovinama, na radiju, u automobilima, reklamama i filmovima. Umjetnost je to koja je potrebna u životu svakog čovjeka od njegova rođenja jer glazba pomaže tjelesnom, govornom i socioemocionalnom razvoju.

Koliko je glazba važna od najranije dobi, isticao je i sam Aristotel, koji je govorio da su radost, veselje i čuđenje temelj svake spoznaje. Ti isti osjećaji mogu se zamijetiti na dječjim licima kada se s glazbom susretnu prvi put (Majsec Vrbanić, 2008). Važnost glazbe u dječjem životu potvrđuju brojna istraživanja koja pokazuju da djeca slušanjem glazbe i sviranjem različitih instrumenata aktiviraju sva osjetila, čime potiču kognitivni i emocionalni razvoj (Majsec Vrbanić, 2009: 21).

Glazba na svakoga pojedinca djeluje različito, ovisno o okolnostima u kojima se nalazi, te može utjecati na raspoloženje i izazvati osjećaj sreće, ispunjenosti, tuge i mnoge druge emocije.

Kod djece stvara uglavnom radosno raspoloženje, dok plakanje mogu izazvati jedino nagli i pojačani zvukovi. Blaga i nježna glazba, bez obzira na to je li vokalna, instrumentalna ili vokalno-instrumentalna, raduje djecu i potiče ih na aktivnosti poput kretanja, cupkanja, pljeskanja, klicanja i pjevušenja (Makjanić, 2023: 31).

Svako dijete posjeduje glazbene sposobnosti u različitoj mjeri, a njih je potrebno njegovati i poticati kako bi se dalje razvijale. O sredini u kojoj žive ovisi hoće li se one razvijati pravilno ili potpuno nestati.

Tijekom ranoga djetinjstva mozak prolazi intenzivno razdoblje razvoja živčanoga sustava, obilježeno ubrzanom stvaranjem neuronskih veza, bržim nego u bilo kojoj drugoj fazi života. U kasnijem razdoblju djetinjstva dolazi do postupne redukcije tih veza, pri čemu se zadržavaju one koje se najčešće koriste i imaju najveću funkcionalnu vrijednost. Navedene spoznaje naglašavaju važnost uloge roditelja, skrbnika, odgojitelja, učitelja te odgojno-obrazovnih sustava i obrazovnih politika u stvaranju poticajnoga okruženja koje će svakom djetetu omogućiti pravodoban i optimalan razvoj (Nikolić, 2018: 152).

Glazbena pričaonica na diskretan način profilira djecu i njihovu zainteresiranost te pokazuje dječju spretnost i motoriku prilikom isprobavanja sviranja nakon pročitane priče. Već je navedeno da je daljnja odgovornost na roditeljima i skrbnicima u kojem smjeru žele djecu poticati, ali knjižnica je dio djetetove okoline koja mu je omogućila upoznavanje glazbe, njezino doživljavanje i mogućnost vlastitoga glazbenog izražavanja.

Djeca rane i predškolske dobi, pa sve do devete godine života, trebaju biti okružena glazbenim poticajima jer je to razdoblje najintenzivnijega razvoja osjećaja za glazbu i urođenih glazbenih sposobnosti. Upravo je zato Glazbena pričaonica namijenjena vrtićkim skupinama i nižim razredima osnovne škole.

Neuroznanstvena istraživanja potvrđuju da se djeca predškolske i rane školske dobi nalaze u izrazito važnom razdoblju cjelokupnoga razvoja, obilježenom intenzivnim rastom i

promjenama neuralnih sinapsi u mozgu. Rezultati istraživanja također upućuju na to da umjetničko obrazovanje ostvaruje snažniji utjecaj na razvoj mozga kada su djeca njegovim sadržajima izložena u ranijoj životnoj dobi. Kod djece uključene u glazbeno obrazovanje uočava se povećanje broja sinaptičkih veza u različitim područjima mozga, što pridonosi njihovom kognitivnom i emocionalnom razvoju (ibid.: 142).

Iz toga se može zaključiti da glazba u ranom i predškolskom razdoblju ima važnu ulogu jer sadržaji koje djeca tada slušaju dugoročno ostaju u pamćenju, oblikuju njihovo mišljenje i pridonose stvaranju temelja za opće obrazovanje.

Glazbene aktivnosti poput pjevanja, glazbenih igara, pokreta uz pjevanje i glazbene igre, brojlica te slušanja odabranih skladbi načini su na koje se, osim na glazbeni, može utjecati i na opći, estetski, moralni, tjelesni i intelektualni razvoj djeteta (Miočić, 2012: 76).

Brojna znanstvena istraživanja usmjerena su na proučavanje glazbe i njezina utjecaja na čovjeka. Učinci glazbe ovise o različitim elementima, poput tonaliteta, intenziteta i boje zvuka. Glazbeni podražaji mogu izazvati različite fiziološke reakcije, uključujući promjene krvnog tlaka, pojačano znojenje, usporavanje srčane aktivnosti, promjene u cirkulaciji krvi i mišićnom tonusu. Osim tjelesnih učinaka, ona djeluje i na emocionalno stanje pojedinca te može potaknuti različite osjećaje i utjecati na raspoloženje (Škrbina, 2013: 148). Glazbena pričaonica povezuje priču i glazbu, stvarajući kod djece osjećaj ugone i zainteresiranosti kako bi od najranije dobi razvijala pozitivne osjećaje povezane s čitanjem.

Osim zabavne funkcije, glazba ima i važnu emocionalnu ulogu jer može pružiti osjećaj smirenosti, utjehe i motivacije, ovisno o potrebama pojedinca u određenom trenutku. Kod djece glazba potiče različite emocionalne doživljaje i iskustva, a svojim zvukom prirodno privlači njihovu pozornost i interes (Sacks, 2012). Glazbena pričaonica stoga nema određeni model i obrazac po kojem se izvodi, već se osluškuje zanimanje i raspoloženje prisutne skupine djece. Primjerice, ako su djeca mlađa i zaigranija, uzimat će se mali predasi između učenja tako da se više pleše i svira, dok su starija djeca pretežno smirenija i jedva čekaju pojedinačno isprobavati svoje sviračke sposobnosti na klaviru.

Glazbene radionice znatno pridonose razvoju emocionalne inteligencije djece jer ih potiču na izražavanje osjećaja zvukom, pokretom i improvizacijom. Sudjelovanjem u glazbenim aktivnostima djeca razvijaju sposobnost prepoznavanja i imenovanja emocija, kao i empatiju i razumijevanje emocionalnih stanja drugih osoba. Nadalje, sviranje instrumenata i sudjelovanje u kreativnim grupnim aktivnostima omogućuju djeci razvoj samoregulacije i konstruktivnog izražavanja emocija, čime se potiče njihova emocionalna zrelost (Utjecaj glazbe na razvoj djece – Prednosti glazbe u razvoju, n. d.).

4. Budućnost i mogućnosti Glazbene pričaonice

U Glazbenoj je pričaonici dosad sudjelovalo više od deset vrtićkih skupina, kao i nekoliko nižih razreda osnovne škole. Aktivnost je među sudionicima izazvala iznimno pozitivne

reakcije, brojne pohvale i veliko oduševljenje, što predstavlja važan poticaj za daljnji razvoj programa i uvođenje novih sadržaja. Slikovnica *Medo i klavir* odabrana je zbog svoje jasne moralne poruke te povezanosti s glazbenim instrumentom koji se aktivnošću nastoji približiti djeci. Priča koja tematizira ustrajnost i vrijednost prijateljstva ima i nastavak koji se u budućnosti može uključiti u redovni program rada.

Budući da postoji velik broj slikovnica povezanih s glazbom, planira se njihovo postupno uključivanje u buduće aktivnosti, osobito za skupine djece koje su već sudjelovale u programu.

Knjižnica raspolaže manjim brojem jednostavnih glazbenih instrumenata, poput dječjih bubnjeva, udaraljki, zvečki i trokuta, koji se koriste u provedbi glazbenih aktivnosti.

U budućem razvoju Glazbene pričaonice teži se većem uključivanju djece u aktivno stvaranje glazbe tijekom čitanja i interpretacije slikovnica. Također se predviđa suradnja s odgojiteljima i učiteljima s ciljem poticanja djece i roditelja na izradu jednostavnih instrumenata kod kuće, primjerice, zvečki izrađenih od plastičnih spremnika ispunjenih rižom ili sličnim materijalima. Instrumente izrađene u obiteljskom okruženju djeca bi potom mogla koristiti tijekom sudjelovanja u Glazbenoj pričaonici, čime bi se dodatno poticala kreativnost, aktivno sudjelovanje i povezanost obitelji s knjižničnim programima.

Mogućnosti koje pruža Glazbena pričaonica vrlo su raznolike i prilagođene individualnim potrebama i interesima djece. Djeca koja su povučena mogu sudjelovati promatranjem i slušanjem, dok aktivniji sudionici imaju priliku plesati, pjevati i svirati. Aktivnosti se oblikuju spontano, u skladu s dječjim interesima, afinitetima i trenutačnim raspoloženjem. Poseban naglasak stavlja se na stvaranje sigurnog, opuštenog i poticajnog okruženja u kojem se sva djeca osjećaju prihvaćeno i dobrodošlo. Na taj se način nastoji razviti pozitivna emocionalna povezanost djece i roditelja s knjižnicom te potaknuti interes za članstvo i sudjelovanje u knjižničnim programima.

Glazba ima važnu ulogu u razvoju dječjih socijalnih vještina jer zajedničke glazbene aktivnosti potiču suradnju, komunikaciju i empatiju među djecom. Tijekom zajedničkog pjevanja, plesa ili sviranja instrumenata, djeca uče kako djelovati u skupini, usklađivati se s drugima i dijeliti zadatke. Na taj se način jačaju odnosi među vršnjacima, razvija osjećaj pripadnosti zajednici te se potiču pozitivni oblici međusobne komunikacije (ibid.).

Osim toga, glazba snažno utječe na razvoj mašte i kreativnosti. Djeci omogućuje istraživanje različitih zvukova, stvaranje vlastitih melodija i slobodno izražavanje glazbom. Improvizacijom i osmišljavanjem glazbenih priča razvijaju kreativno mišljenje te glazbu koriste kao način izražavanja emocija, ideja i doživljaja. Takve aktivnosti pridonose razvoju samopouzdanja i oblikovanju osobnog kreativnog izraza (ibid.).

Rezultate znanstvenih istraživanja koja potvrđuju pozitivan utjecaj glazbenoga obrazovanja na cjelovit razvoj djeteta potrebno je sustavno uključivati u odgojno-obrazovni rad. Važno je da takve spoznaje budu dostupne ne samo odgojiteljima, učiteljima i nastavnicima glazbene kulture, nego i ravnateljima odgojno-obrazovnih ustanova te svim stručnjacima

koji rade s djecom tijekom važnih i osjetljivih razvojnih razdoblja (Nikolić, 2018: 153), uključujući i knjižničare.

5. Zaključak

Centri za kulturu, kao i narodne knjižnice, predstavljaju prostore okupljanja, druženja i kulturnih aktivnosti te mjesta učenja, razmjene znanja i informacija. Imaju važnu ulogu u poticanju čitateljskih navika, cjeloživotnoga obrazovanja te osobnog rasta i razvoja djece i odraslih. Narodne su knjižnice dostupne svim korisnicima, a jedna od njihovih najvažnijih zadaća jest prepoznavanje i zadovoljavanje potreba zajednice u kojoj djeluju.

Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko jedna je od rijetkih knjižnica koja se u današnje vrijeme nalazi u sastavu druge ustanove – u sastavu Centra za kulturu. U ovom radu prikazana su mnoga ograničenja s kojima se susreće, a karakteristična su za knjižnice u sastavu. Unatoč tome, nastoji prepoznati potrebe svojih korisnika, odgovoriti na očekivanja lokalne zajednice, privući nove članove te dodatno potvrditi svoju važnost.

Početkom 2026. godine pokrenuta je Glazbena pričaonica s ciljem poticanja interesa za kulturu, razvijanja čitateljskih navika te približavanja knjižnice djeci i mladima. Aktivnost spaja književnost i glazbu kako bi se djeci pružilo poticajno okruženje za učenje, razvoj i kreativno izražavanje.

Ovim radom istaknuta je važnost Glazbene pričaonice zbog brojnih dobrobiti koje djeci donose čitanje i izloženost glazbi. Čitanje ne pridonosi samo proširivanju rječnika, nego i potiče maštu, kreativnost, aktivnost i empatiju te pomaže u suočavanju sa svakodnevnim izazovima. Glazba također ima važnu ulogu u ranom dječjem razvoju jer omogućuje izražavanje emocija, razvijanje socijalnih vještina i stjecanje novih iskustava igrom i zajedničkim aktivnostima. Spojem glazbe i književnosti, Glazbena pričaonica pridonosi cjelovitom razvoju djece te stvaranju pozitivnoga odnosa prema knjižnici, kulturi i umjetnosti.

Bez obzira na ishod i budućnost Knjižnice u Jastrebarskom, zahvaljujući uspješnoj suradnji knjižničara, ustrajnosti i entuzijazmu svih uključenih, ovakvi se programi mogu nastaviti provoditi i tako obogaćivati lokalnu zajednicu.

Literatura:

1. *15 po 15: cijela Hrvatska čita djeci* – pridružite se izazovu! (2026) Rođeni za čitanje. Dostupno na: <https://www.rodjenizacitanje.hr/15-po-15-cijela-hrvatska-cita-djeci-pridruzite-se-izazovu/> [31.03.2026.]
2. *A Memorandum on Lifelong Learning* (2000) Commission of the European Communities. Dostupno na: https://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf [30.03.2026.]

3. Državni zavod za statistiku (2022) Objavljeni konačni rezultati Popisa 2021. Dostupno na: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270> [30.03.2026.]
4. Giddens, A. (2007) *Sociologija*. 4. englesko izd. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
5. Hüther, G. i Wesser, I. (2019) *Tajna prvih devet mjeseci. Putovanje u život*. Split: Harfa.
6. *IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice* (2011) Koontz, C. i Gubbin, B. (ur.). 2. hrvatsko izd. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
7. Ivandić, A. (2002) *Glazba i njezin utjecaj na djecu predškolske dobi*. Završni rad. Zagreb: [vlast. nakl.]. Dostupno na: <https://repozitorij.ufzg.unizg.hr/object/ufzg:3309/FILE0> [08.05.2026.]
8. *Izveštaj o radu Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko u 2021. godini* (2022) Arhiva Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko. Dostupno na: <https://knjiznica.czk-jastrebarsko.hr/wp-content/uploads/2022/11/Plan-i-program-rada-2022.-NKCI.pdf> [03.04.2026.]
9. *Izveštaj o radu Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko u 2025. godini* (2026) Arhiva Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko.
10. Kovač, M. (2021) *Čitam, da se pročitam. Deset razloga za čitanje knjiga u digitalno doba*. Zagreb: Ljevak.
11. Majsec Vrbanić, V. (2008) *Slušamo, pjevamo, plešemo, sviramo*. Zagreb: Udruga za promicanje različitosti, umjetničkog izražavanja, kreativnosti i edukacije djece i mladeži.
12. Majsec Vrbanić, V. (2009) Poticanje glazbom i njezinim elementima. *Dijete, vrtić, obitelj*, 15(56), str. 20–24. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/242997> [30.03.2026.]
13. Makjanić, V. (2023) *Kako smo ulazili u svijet glazbe*. Zagreb: Novi redak.
14. Miočić, M. (2012) Kultura predškolske ustanove u svjetlu glazbenih kompetencija odgojitelja. *Magistra ladertina*, 7(1), str. 73–87. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/99893>
15. Nikolić, L. (2018) Utjecaj glazbe na opći razvoj djeteta. *Napredak*, 159(1–2), str. 139–158. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/298548> [08.05.2026.]
16. O Centru (n. d.) Centar za kulturu Jastrebarsko. Dostupno na: <https://www.czk-jastrebarsko.hr/o-centru/> [30.03.2026.]
17. Odluka o objavi Opće deklaracije o ljudskim pravima (2009) *Narodne novine* 12, 143. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2009_11_12_143.html [30.03.2026.]
18. O nama (n. d.) Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko. Dostupno na: <https://knjiznica.czk-jastrebarsko.hr/povijest-narodne-knjiznice-i-citaonice-jastrebarsko/> [03.04.2026.]

19. *Opći podaci o vrtiću* (n. d.) Dječji vrtić Radost Jastrebarsko. Dostupno na: <https://radost-jaska.hr/o-nama/opci-podaci-o-vrticu/> [03.04.2026.]
20. *O školi* (n. d.) Osnovna škola „Ljubo Babić“. Dostupno na: <https://os-ljbabic-jastrebarsko.skole.hr/> [03.04.2026.]
21. Peranić, M. (2022) „Prvi rezultati popisa stanovništva: Jastrebarsko ostalo bez 1200 stanovnika“, *JaskaDanas*, 14. 1. Dostupno na: <https://jaskadanas.hr/grad/prvi-rezultati-popisa-stanovnistva-jastrebarsko-ostalo-bez-1200-stanovnika/> [30.06.2026.]
22. *Povijest Srednje škole Jastrebarsko* (n. d.) Srednja škola Jastrebarsko. Dostupno na: <https://ss-jastrebarsko.skole.hr/obrazovni-programi/> [03.04.2026.]
23. Sacks, O. (2012) *Muzikofilija: priče o glazbi i mozgu*. Zagreb: Algoritam.
24. Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (2021) *Narodne novine* 103, 1834 Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_09_103_1834.html [30.03.2026.]
25. Škrbina, D. (2013) *Art terapija i kreativnost*. Zagreb: Veble commerce.
26. *Utjecaj glazbe na razvoj djece – Prednosti glazbe u razvoju* (n. d.) Odgoj s glazbom. Dostupno na: <https://odgojsglazbom.com/wiki/utjecaj-glazbe-na-razvoj-djece/> [30.03.2026.]
27. Vedriš, M. (2023) *Važnost čitanja djeci predškolske dobi*. Diplomski rad. Čakovec: [vlast. nakl.]. Dostupno na: <https://repozitorij.ufzg.unizg.hr/object/ufzg:4118/FILE0> [03.04.2026.]
28. Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (2019) *Narodne novine* 17, 356. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_02_17_356.html [30.03.2026.]